

Teoria sociològica macro

Codi: 101126

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

Professor de contacte

Nom: Jordi Tena Sanchez

Correu electrònic: Jordi.Tena@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana haver cursat "Fonaments de Sociologia", "Pensament Sociològic Contemporani" i, sobretot, "Teoria Sociològica Micro". En general, es pressuposa un mínim coneixement dels clàssics de la sociologia i de les principals escoles de pensament sociològic del segle XX, així com dels fonaments de la teoria de l'acció, de la racionalitat i de la microsociologia.

Objectius

Tal i com revela l'èmfasi en les competències d'adquisició de coneixements, la teoria sociològica hauria de contribuir significativament a perfilar el mapa conceptual bàsic dels estudiants. Amb aquesta finalitat articula dos criteris pedagògics diferents: aquesta assignatura introdueix les principals aportacions teòriques a la sociologia que estan vigents avui en dia, i ho fa de forma sistemàtica (donat que els aspectes històrics ja han estat estudiats a "Fonaments de Sociologia" i a "Pensament Sociològic Contemporani").

Concretament, a "Teoria Sociològica Macro" s'estudiaran els fonaments teòrics de l'estudi dels fenòmens macrosocials a partir de l'allò estudiat sobre fenòmens microsocials a "Teoria Sociològica Micro", les diferents teories al respecte, les principals aportacions teòriques a aquest camp que han permès l'acumulació de coneixement científic-social i han estat fèrtils des del punt de vista empíric, així com els principals descobriments de les mateixes a la recerca en ciències socials.

Competències

- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.

- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Comparar els enfocaments teòrics sobre els fenòmens macrosociològics i microsociològics.
3. Definir els principals conceptes microsociològics i macrosociològics.
4. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Distingir els fenòmens socials subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
8. Expressar els debats sobre aquests enfocaments en diversos moments.
9. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
10. Reconèixer les implicacions sociològiques de diversos debats intel·lectuals (sobre el subjecte, l'acció, l'ordre social, el llenguatge, etc.).
11. Relacionar-ne l'ús i la crítica amb el context històric en el qual han sorgit.
12. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
13. Utilitzar els enfocaments de la sociologia per observar l'efecte d'aquestes polítiques o el desenllaç d'aquests conflictes.

Continguts

1. Introducció als fenòmens macro

- 1.1. Els fenòmens socials: tipus
- 1.2. Modalitats d'explicació en ciències socials. Individualisme metodològic, vaixell de Coleman i mecanismes socials.
- 1.3. Mecanismes d'interacció i composició d'accions individuals.

2. Normes socials

- 2.1. Concepte, tipus i principals definicions formals
 - 2.1.1. Les normes socials a la teoria de l'elecció racional estàndard
 - 2.1.2. La tipologia de normes de Cristina Bicchieri
 - 2.1.3. La tipologia de normes de Jon Elster
- 2.2. Emergència, manteniment i desaparició.

3. Emocions

- 3.1. Què són les emocions.
- 3.2. El model de conducta basada en l'emoció.
- 3.3. El model d'acció emocional.

4. Aportacions de les ciències naturals

- 4.1. El reduccionisme (i els seus perills)
- 4.2. Aportacions de la fisiologia i la neurociència
- 4.3. Ciència cognitiva i biologia i psicologia evolucionàries
 - 4.3.1. A. Fiske i les quatre formes elemental de sociabilitat.
 - 4.3.2. P. Boyer i l'estudi de les creences religioses.
- 4.4. Seguiment de normes
- 4.5. L'estudi de les creences en fenòmens paranormals: els "visitants de dormitori"
- 4.6. Fast and frugal heuristics

5. Racionalitat Cognitiva

- 5.1. La teoria de la racionalitat cognitiva de R. Boudon

6. Conseqüències no intencionades de l'acció i subproductes

- 6.1. Conseqüències no intencionades de l'acció.
- 6.2. Estats que són essencialment subproductes.

7. Simulació multi-agent, xarxes socials i difusió

- 7.1. Models de Simulació multi-agent
- 7.2. Xarxes socials i mons petits
- 7.3. La força dels vincles dèbils: M. Granovetter.
- 7.4. Influència social. Difusió de creences i valors. Mecanismes típics.
 - 7.4.1. Influència social, ignorància plural i cascades informacionals
- 7.5. Profecies que es compleixen a elles mateixes i "profecies suïcides"
- 7.6. Teories del llindar i la massa crítica
- 7.7. Aplicacions: difusió d'innovacions, difusió de rumors, segregació social, divorci, consum cultural, moviments socials i difusió de protestes, etc.

8. Confiança

- 8.1. Confiança

9. Poder, desigualtat i jerarquies

- 9.1. Jerarquies: principals tipus
- 9.2. El concepte de poder: tipus i característiques
 - 9.2.1. El conceptes de poder de J. Searle, P. Bourdieu i M. Foucault

- 9.3. Jerarquies d'estatus: el model Manzo-Baldassarri.
- 9.4. El concepte de desigualtat: tipus i implicacions normatives.
- 9.5. Estructures d'oportunitat.
- 9.5.1. El model de competició per les vacants de White
- 9.5.2. El model de desigualtats educatives de G. Manzo.

10. Institucions i organitzacions

- 10.1. Institucionalisme i neoinstitucionalisme
 - 10.1.1. El nou institucionalisme en les diferents CCSS
 - 10.1.2. Disseny i canvi institucional
- 10.2. Institucions i organitzacions
 - 10.2.1. Confiança en institucions: el problema del principal i l'agent
 - 10.2.2. El problema de la segona millor alternativa
- 10.3. Teoria de la decisió social.
 - 10.3.1. Vot, negociació i deliberació.
 - 10.3.2. Principals paradoxes
- 10.4. L'ontologia de les institucions de J. Searle
- 10.5. La teoria del procés de canvi econòmic de D. North

11. Conflicte

- 11.1. Concepte i tipus
- 11.2. Aproximacions acadèmiques tradicionals
 - 11.2.1. Pluralitat de disciplinària
 - 11.2.2. Aproximacions macro i micro
- 11.3. La teoria del crim de Per-Olof H. Wikström
- 11.4. Dos casos d'estudi:
 - 11.4.1. La crema de bruixes a Escòcia entre 1563 i 1736 (Anna Mitschele)
 - 11.4.2. Linxaments a Geòrgia entre 1875 i 1930 (Roberto Franzosi)

Metodologia

L'assignatura s'estructurarà en base a quatre tipus d'activitats:

1. Exposició i comentari dels continguts del programa a classe, per part del professorat (amb participació i discussió crítica dels estudiants).
2. Tutories fora de l'aula, segons l'horari establert.

3. Activitats autònomes per part dels estudiants: lectura de textos i, eventualment, redacció de treballs i exercicis, etc.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició i discussió de continguts	42	1,68	2, 3, 4, 10
Pràctiques: seminaris de lectura de textos, exercicis d'aplicació de teories, i altres activitats	14	0,56	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 13
Tipus: Supervisades			
Tutories	14	0,56	1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi	14	0,56	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10
Lectura de textos	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10
Redacció de treballs i exercicis	21	0,84	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 12

Avaluació

L'avaluació continuada consisteix en dos exàmens parcials (el primer tindrà lloc durant el mes de novembre en horari de classe i el segon el dia i hora fixat per la Facultat).

Els exàmens seran principalment tipus test, tot i que poden contenir alguna pregunta de resposta breu. Als exàmens es pot preguntar per qüestions explicades a classe o a les lectures obligatòries.

Cadascun dels dos exàmens val un 50% de la nota de l'assignatura. Per superar l'assignatura en l'avaluació continuada heu de:

- presentar-vos als dos exàmens i
- treure mínim un 4 en cadascun d'ells i
- obtenir una nota mitjana de 5 (sumar 10 punts entre els dos exàmens).

En cas de suspendre o no completar l'avaluació continuada, es té dret a reavaluació. La reavaluació consisteix en un examen de les mateixes característiques que els anteriors, que es realitzarà al dia i l'hora fixats per la Facultat.

L'examen de reavaluació tindrà dues parts, que correspondran a cadascun dels dos parcials de l'avaluació continuada. L'alumne haurà de fer només una de les parts o ambdues depenent de la seva situació particular. En particular, si s'han suspès els dos exàmens de l'assignatura, s'haurà de fer l'examen de reavaluació sencer.

Qui aprovi l'assignatura a l'examen de reavaluació tindrà un 5 a la nota final, independentment de que a l'examen hagi pogut obtenir una nota més alta.

Qui no completi l'avaluació continuada, ni es presenti a l'examen de reavaluació, obtindrà una qualificació de "no avaluable".

Els exàmens s'han de fer en el dia i l'hora fixat. Només podran fer l'examen en un altre moment les persones que aportin un document mèdic que certifiqui que, el dia i a l'hora de l'examen, no estaven en condicions de fer-lo o que acreditin alguna altra raó que el responsable de l'assignatura consideri de força major. En principi, treballar el dia i a l'hora de l'examen no atorga dret a fer-lo en un altre moment, a no ser que s'acrediti degudament que la presència a la feina aquell dia i a aquella hora era imprescindible.

Copiar a l'examen suposarà suspendre l'assignatura amb un zero, a banda de les mesures disciplinàries que la Facultat consideri adient aplicar. Està prohibit utilitzar aparells electrònics (com mòbils) durant els exàmens, tenir-los encesos es considerarà copiar.

L'assistència a classe no és obligatòria, qui decideix assistir ha de mantenir una conducta que no dificulti el normal funcionament de la classe.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens	100%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA

Tema 1

Hedström, P. (2006): "La explicación del cambio social: un enfoque analítico", J.A. Noguera (2010): Teoría Sociológica Analítica. Madrid: CIS.

Tema 2

Noguera, J.A. i Tena-Sánchez, J. (2013): "Normes socials, morals i quasi-morals", Jon Elster. Un teòric social analític. Barcelona: UOC.

Tema 3

Elster, J. (2010 [2007]): "Emociones", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa.

Tema 4

Elster, J. (2010 [2007]): "Lecciones de las ciencias naturales" i "Fisiología y neurociencia", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa.

Gigerenzer, G. (2008 [2007]): "Reacciones instintivas" i "Por qué las buenas intuiciones no deberían ser lógicas", Decisiones Instintivas. Barcelona: Ariel.

Tema 5

Boudon, R. (2006): "El homo sociologicus. Ni idiota racional ni irracional ", Noguera, J.A. (ed.) (2010): Teoría Sociológica Analítica. Madrid: CIS.

León, F.J. (2014): "Reasons without biological causes? Some reflections on Boudon's Theory of Ordinary Rationality", Tena-Sánchez, Jordi (2014): Raymond Boudon. Un teòric social analític. Papers. Revista de Sociologia, 9 (4): 595-629.

Tema 6

Elster, J. (2010 [2007]): "Consecuencias indeliberadas", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa.

Elster, J. (1988): "Estados que son esencialmente subproductos", Uvas amargas. Barcelona: Península.

Tema 7

Revisar la darrera part del text de Hedström del tema 1

Ball, P. (2008 [2004]): "Que pequeño es el mundo" i "Tejiendo la red", Masa crítica. Cambio, caos y complejidad. Madrid: Turner. Fondo de Cultura Económica.

Granovetter, M. (1973): "La fuerza de los lazos débiles. Revisión de la teoría reticular", Requena, F. (2003): Análisis de redes sociales. Madrid: CIS.

Elster, J. (2010 [2007]): "Formación colectiva de creencias", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa.

Schelling, T. (1989 [1978]): "La masa crítica, las propinas y los limones", Micromotivos y macroconducta. Fondo de cultura económica.

Coleman, J., Katz, E., Menzel, H. (1957): "La difusión de una innovación entre los médicos", Requena, F. (2003): Análisis de redes sociales. Madrid: CIS.

Schelling, T. (1989 [1978]): "La clasificación y la mezcla: la raza y el sexo", Micromotivos y macroconducta. Fondo de cultura económica.

Tema 8

Elster, J. (2010 [2007]): "Confianza", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa.

Tema 9

No hi ha lectura obligatòria d'aquest tema.

Tema 10

Elster, J. (2010 [2007]): "Organizaciones e instituciones", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa.

Searle, J. R. (2006 [2005]): "¿Qué es una institución?", Revista de derecho político, 66: 89-120.

Tema 11

No hi ha lectura obligatòria d'aquest tema.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

La següent llista de bibliografia no es exhaustiva. Es tracta, més aviat, de treballs que poden ajudar-vos a aclarir aquells aspectes amb els que tingueu dificultats. Qui vulgui aprofundir encara més en algun tema pot adreçar-se directament a mi.

Referències generals

Elster, J. (2010): La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa.

Hedström, P. (2005): Dissecting the social. Cambridge: Cambridge University Press.

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press. Disponible al Campus Virtual.

Manzo, Gianluca (2014): Analytical Sociology. Actions and networks. Wiley.

Tema 1

Revisar les lectures de Teoria Micro sobre aquestes qüestions.

Tema 2

La tipologia d'Elster la teniu a:

Elster, J. (2010): La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Cap. 22 i pp: 126-132.

Elster, J. (2009): "Social norms", Hedström, P. i Bearman, P. The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press.

La de Bicchieri a:

Bicchieri, C. (2006): The grammar of Society. The nature and dynamics of social norms. Cambridge, Cambridge University Press. Cap. 1.

Un resum de l'aproximació clàssica de la TER a:

Linares, F. (2007): "El problema de la emergencia de normas sociales en la acción colectiva", Revista Internacional de Sociología, 46: 131-160.

I una discussió de les tres perspectives a:

Tena-Sánchez, J. i Güell, A. (2011): "¿Qué es una norma social? Una discusión de tres aproximaciones analíticas", Revista Internacional de Sociología, 69 (3): 561-583.

Tema 4

Sobre ciència cognitiva i psicologia i biologia evolucionàries:

J.H. Barkow, L. Cosmides i J. Tooby (eds.), The Adapted Mind, Oxford: Oxford University Press, 1992. La introducció dels autors.

El model Fiske el teniu a:

Fiske, A.P. (1992): "The Four Elementary Forms of Sociality: Framework for an Unified Theory of Social Relations", Psychological Review, 99: 689-723.

Un resum del treball de Boyer és a:

Boyer, P. (2002): "Restricciones cognitivas sobre las representaciones culturales. Ontologías naturales e ideas religiosas", L.A. Hirschfeld i S.A. Gelman, Cartografía de la mente. La especificidad de dominio en la cognición y en la cultura, Barcelona, Gedisa, vol. 2.

L'explicació del seguiment automàtic de les normes la teniu a:

Bicchieri, C. (2006): The grammar of Society. The nature and dynamics of social norms. Cambridge, Cambridge University Press. Cap. 1. (pp. 42 i següents) i cap. 2.

I l'explicació del fenomen dels visitants de dormitori a una secció de:

Wiseman, R. (2011): Paranormality. MacMillan.

El cas de la funció expressiva de la llei el teniu a:

Tena-Sánchez, J., Noguera, J.A., León, F.J. (2013): "Is there an "informative" function of law? An on-line experimental test", Journal of Law & Society, 41 (4): 578-605.

I el d'Atrápalo a:

León, F.J., Noguera, J.A., Tena-Sánchez, J. (2012): "How much would you like to pay: Trust, reciprocity and prosocial motivations in El Trato", Social Science Information, 51 (3): 389-417.

Tema 7

A The Oxford handbook of analytical sociology i a Analytical Sociology. Actions and networks teniu diversos capítols sobre simulació, profecies que es compleixen a elles mateixes, divorci i consum cultural.

Els models de llindar de Granovetter estan explicats a:

Granovetter, M. S. (1991): "Modelos de umbral de conducta colectiva", Aguiar, F.: Intereses individuales y acción colectiva. Madrid: Pablo Iglesias.

El treball sobre el paper de les xarxes online en la difusió de la protesta dels "indignats" el teniu al capítol 10 de:

Manzo, Gianluca (2014): Analytical Sociology. Actions and networks. Wiley.

L'estudi sobre els processos d'influència social en la distribució de senyeres i estelades als balcons de Barcelona el teniu a

Parravano, A., Noguera, J.A., Hermida, P., Tena-Sánchez, J. (2015): "Field Evidence of Social Influence in the Expression of Political Preferences: The Case of Secessionists Flags in Barcelona", PlosOne, 10(5): e0125085.

Tema 9

El concepte de poder de Searle:

Searle, J. (2010): Making the social world. Oxford, New York: Oxford University Press. Cap. 7: "Power".

El model dejerarquies d'estatus de Manzo i Baldassarri:

Manzo G., Baldassarri D. (2015) "Heuristics, Interactions, and Status Hierarchies: An Agent-based Model of Deference Exchange", Sociological Methods and Research, 44, 3, 329-387.

Sobre estructures d'oportunitat

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press. Cap. 6.

El treball sobre desigualtats educatives a França:

Manzo, G. (2013). "Educational Choices and Social Interactions: A Formal Model and A Computational Test", Comparative Social Research, 30, 47-100.

Tema 10

Una introducció al nou institucionalisme:

Goodin, R. (ed.): Teoría del diseño institucional. Barcelona: Gedisa. La introducció del propi autor.

Les paradoxes del vot estan explicades a:

Pettit, P. (2001): "Groups with Minds of their Own", treball presentat a la conferència "Social Ontology after The Common Mind", Erasmus University, Rotterdam.

Teniu un resum de la discussió de D. North sobre el procés de canvi econòmic a:

North, D. (2001): "La comprensión del proceso de cambio económico", Revista de Occidente, 240.

Tema 11

Teniu un resum de la primera part del tema a:

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press. Cap. 25 (només la primera part del capítol).

La teoria del crim de Wikström i els dos casos d'estudi els teniu explicats als capítols 3, 5 i 6 de:

Manzo, Gianluca (2014): Analytical Sociology. Actions and networks. Wiley.